

3de vergadering

Dinsdag 31 oktober 2000

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Korthals Altes

Tegenwoordig zijn 69 leden, te weten:

De Beer, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman, Bierman-Beukema toe Water, De Blécourt-Maas, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Van Bruchem, Castricum, Dees, Doesburg, Dölle, Dupuis, Van Eekelen, Eversdijk, Van Gennip, Ginjaar, Hessing, Van Heukelum, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Van den Hul-Omta, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Kneppers-Heijnert, Kohnstamm, Korthals Altes, Van der Lans, Van Leeuwen, Van der Linden, Lodders-Elfferich, Lycklama à Nijeholt, Meindertsma, Pastoor, Platvoet, Le Poole, Rabbinge, Rensema, Roscam Abbing-Bos, Rosenthal, Ruers, Van Schijndel, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Stevens, Swenker, Tan, Terlouw, Van Thijn, Timmerman-Buck, Varekamp, Ter Veld, Veling, De Vries, Van Vugt, Werner, Witteveen, Woldring, Wolfson, Wöltgens en Zwerver,

en de heer Korthals, minister van Justitie.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Baarda, wegens verblijf buitenslands, ook volgende week;

Luijten en Stekelenburg, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

Aan de orde is de behandeling van de volgende **voorstellen van de commissie voor de Verzoekschriften**:

- adres van A.M. Yakoubi te Amsterdam betreffende toepassing van de hardheidsclausule voor aanslagen inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2000-2001, nr. II);
- adres van B. de Graaf te Deer Lake (Canada) betreffende kwijtschelding van een aanslag inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2000-2001, nr. III);
- adres van Werkkollektief Hoorn te Hoorn betreffende inkomensverklaringen van de belastingdienst (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2000-2001, nr. IV);
- adres van A. Bakker te Hellevoetsluis betreffende kwijtschelding van een aanslag inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2000-2001, nr. V);
- adres van T. den Ouden-Berger te Nieuw Lekkerland betreffende herziening vaststelling vermogen voor de toepassing van de huursubsidiewet (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2000-2001, nr. VI);
- adres van S.A. Mortazvi te Haarlem betreffende kwijtschelding van aanslagen inkomstenbelasting/

premie volksverzekeringen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 2000-2001, nr. VII).

De **voorzitter**: Ik stel voor, de conclusies van de commissie over te nemen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de Wet identificatie bij financiële dienstverlening 1993 (27001);**
- **Intrekking van de Radio-Omroep-Zender-Wet 1935 en enige daarmee verband houdende wettelijke voorzieningen (27019);**
- **Wijziging van de Wet giraal effectenverkeer (27164);**
- **Wijziging van de Wet op de ondernemingsraden en de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen in verband met de overdracht van de heffingsbevoegdheid scholing en vorming ondernemingsraadsliden bij de overheid aan de Sociaal-Economische Raad (27247);**
- **Intrekking van de Wet tot regeling van de verhouding van de Staat tot De Nationale Investeringsbank (Herstelbank) N.V. (27252);**
- **Wijziging van artikel 10.a van de Welzijnswet 1994 (27257);**
- **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2000 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (27109).**

Voorzitter

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van een Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en daarmee verband houdende wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de jeugdhulpverlening alsmede enige andere wetten (Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen) (26016).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Timmerman-Buck** (CDA): Voorzitter! Voor de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen heeft de CDA-fractie waardering. Nieuwe elementen, zoals het verblijfsplan bij de opvanginrichtingen, het scholings- en trainingsprogramma en de centrale selectie spreken mijn fractie aan. Ik heb een aantal vragen die ik rubriceer aan de hand van de volgende driedeling: 1. de toegang tot de justitiële jeugdinrichting, 2. het verblijf aldaar en 3. het traject nadat de vrijheidsbeneming is beëindigd.

Het eerste punt, de toegang tot de inrichting, heeft voornamelijk betrekking op het capaciteitstekort. Uit het jaarverslag 1999 van de Dienst justitiële inrichtingen blijkt dat het capaciteitstekort bij de jeugd leidde tot veertig heenzendingen en tot een wachtlijst waarop gemiddeld 80 tot 100 jongeren staan. De minister heeft bij de plenaire behandeling in de Tweede Kamer gezegd dat volgens de in september 1999 uitgebrachte prognose in 2000 sprake zal zijn van een tekort van ongeveer 185 plaatsen en in 2001 van 205 plaatsen. In de memorie van antwoord, toch niet zoveel later, bericht de minister de Eerste Kamer dat "tot voor kort" nog werd uitgegaan van een tekort van 105 plaatsen eind 2000, terwijl in 2001 een evenwichtssituatie zou zijn bereikt. En hij vervolgt, dat naar de huidige stand van zaken voor het jaar 2000 een tekort wordt voorzien van 220 plaatsen, waarna in het jaar 2001 een daling zal plaatsvinden, en wel naar een tekort van 80 plaatsen. Al deze cijfers op een rij zettend dringt zich de vraag op of, gelet op al die schommelingen in de

prognoses, iets schort aan de prognoses of minstens de technieken die daarbij worden gehanteerd. Kan de minister dit toelichten?

Dat de capaciteit bij de justitiële inrichtingen met een tekort zou worden bedreigd, kon overigens al worden afgeleid uit het WODC-rapport Prognose van de sanctie-capaciteit 1999-2003. Dit rapport meldt dat de capaciteitsbehoefte bij de justitiële jeugdinrichtingen in de periode 1998 tot en met 2003 naar verwachting fors zal toenemen: voor de opvanginrichtingen is een groei geraamd van 56%, voor de behandelinrichtingen van maar liefst 62%. Dit zijn substantiële groeicijfers.

De CDA-fractie heeft er nota van genomen dat nieuwbouw plaatsvindt. Althans, dat heeft de minister de Tweede Kamer gemeld. In de memorie van antwoord wordt de Eerste Kamer echter bericht dat het niet mogelijk is om op heel korte termijn verdere uitbreidingen te realiseren. Kan worden gemeld wat nu precies de stand van zaken is? Tevens hebben wij er nota van genomen dat een deel van de capaciteit van het gevangeniswezen zal worden benut. Dit laatste is meer een onwenselijke noodzaak dan een noodzakelijke wens.

De beleidsnota voor het gevangeniswezen "Werkzame detentie" meldt dat uit onderzoek is gebleken dat, samen met de pakkans, de snelheid van afdoening van een misdrijf en van de executie van de vrijheidsstraf, een groter preventief effect heeft ten aanzien van de criminaliteit dan bijvoorbeeld de lengte van de straf. Ik kan mij voorstellen dat een soortgelijke stelling ook opgaat voor civielrechtelijk te plaatsen jeugdigen. Van minstens even groot belang als het wegwerken van de wachtlijst is dan ook het tijdig inspelen op voorziene capaciteitstekorten. Kan de minister verklaren waarom de capaciteitsplanning tekort is geschoten en welke maatregelen hij neemt om in de toekomst wel tijdig en adequaat te kunnen reageren?

Tot dergelijke maatregelen dwingt in ieder geval artikel 2, derde lid, van het voorliggende wetsvoorstel, dat bepaalt dat de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen of vrijheidsbepalende maatregelen plaats vindt zo spoedig mogelijk na de oplegging van de straf of maatregel. Daartoe is, naast capaciteitsplanning, capaciteitsbenutting een instrument.

Wat het laatste betreft is in het wetsvoorstel voorzien in een systeem van centrale selectie en plaatstoewijzing, waarmee een adequate en zo spoedig mogelijke realisering van de tenuitvoerlegging wordt beoogd. Mijn fractie heeft op dit punt twee vragen.

De eerste betreft de beslissingsbevoegdheid van de selectiefunctionaris. Als er zwaarwegende argumenten zijn bij de directeur van de beoogde inrichting tot plaatsing van de jeugdige, wordt de plaatsing volgens de nota naar aanleiding van het verslag onder leiding van de selectiefunctionaris besproken in een selectieadviescommissie waarin ook de inrichtingen zijn vertegenwoordigd. De CDA-fractie heeft de minister gevraagd hoe de in het wetsvoorstel neergelegde eigenstandige beslissingsbevoegdheid van de selectiefunctionaris moet worden gezien als de meerderheid van deze selectiecommissie een andere zienswijze heeft dan de selectiefunctionaris. In antwoord daarop heeft de minister gezegd in de nota naar aanleiding van het verslag dat hij alleen maar de huidige gang van zaken heeft beschreven. Bij het opstellen van de voorziene ministeriële regeling over plaatsing en overplaatsing zou, aldus de minister, worden gezien in hoeverre deze praktijk gecontinueerd moet worden. Wat bedoelt de minister hier nu mee te zeggen? Volgens het wetsvoorstel heeft de selectiefunctionaris een eigenstandige bevoegdheid, naar ik meen krachtens artikel 16. Daarmee is een beslissingsbevoegdheid van de selectieadviescommissie als zodanig toch niet te rijmen? Het lijkt me óf het een óf het ander te zijn.

Mijn tweede vraag betreft de criteria voor plaatsing. Tot mijn tevredenheid heeft de minister op vragen van mijn fractie over de positie van ouders van de jeugdigen geantwoord dat aan de wens die zij regelmatig uiten, namelijk dat hun kind in de regio wordt geplaatst, zoveel mogelijk wordt tegemoet gekomen. De minister is terecht tevens van mening dat jeugdigen daar geplaatst dienen worden waar de behandelmethodiek of het pedagogische klimaat voor de betrokkene het meest adequaat lijken. Door het middel van centrale plaatsing komt daar nu nog een complicerende factor bij, namelijk die van optimale capaciteitsbenutting.